ततो विष्णुर्म्महातेजा वाराहं रूपमास्थितः। अन्तर्भूमिं सम्प्रविश्य जगाम दितिजान् प्रति।
दृष्ट्वा च सहिताः सर्व्वे दैत्याः सत्त्वममानुषं। प्रसह्य तरसा सर्व्वे सन्तस्थुः कालमोहिताः। ७६२०
ततस्ते समभिद्रुत्य वराहं जगृहुः समं। संक्रुद्धाश्च वराहं तं व्यकर्षन्त समन्ततः।
दानवेन्द्रा महाकाया महावीर्य्यबलोच्छ्रिताः। नाशक्नुवंश्च किञ्चित्ते तस्य कर्त्तुं तदा विभो।
ततोऽगच्छन् विस्मयन्ते दानवेन्द्रा भयं तथा। संशयं गतमात्मानं मेनिरे च सहस्रशः।
ततो देवाधिदेवः स योगात्मा योगसारथिः। योगमास्थाय भगवांस्तदा भरतसत्तम।
विननाद महानादं क्षोभयन् दैत्यदानवान्। सन्नादिता येन लोकाः सर्व्वाश्चैव दिशो दश। ७६२५
तेन सन्नादशब्देन लोकानां क्षोभ आगमत्। सन्त्रस्ताश्च भृशं लोके देवाः शक्रपुरोगमाः।
निर्व्विचेष्टं जगच्चापि बभूवातिभृशं तदा। स्थावरं जङ्गमञ्चैव तेन नादेन मोहितं।
ततस्ते दानवाः सर्व्वे तेन नादेन भीषिताः। पेतुर्गतासवश्चैव विष्णुतेजःप्रमोहिताः।
रसातलगतश्चापि वराहस्त्रिदशद्विषः। खुरैर्व्विदारयामास मांसमेदोऽस्थिसञ्चयान्।
नादेन तेन महता सनातन इति स्मृतः। पद्मनाभो महायोगी भूताचार्य्यः स भूतराट्। ७६३०
ततो देवगणाः सर्व्वे पितामहमुपाद्रवन्। तत्र गत्वा महात्मान ऊचुश्चैव जगत्पतिं।
नादोऽयं कीदृशो देव नैनं विद्म वयं प्रभो। कोऽसौ हि कस्य वा नादो येन विह्वलितं जगत्।
देवाश्च दानवाश्चैव मोहितास्तस्य तेजसा। एतस्मिन्नन्तरे विष्णुर्व्वाराहं रूपमास्थितः।
उदतिष्ठन्महाबाहो स्तूयमानो महर्षिभिः।
॥ पितामह उवाच ॥ निहत्य दानवपतीन् महावर्ष्मा महाबलः। एष देवो महायोगी भूतात्मा भूतभावनः। ७६३५
सर्व्वभूतेश्वरो योगी मुनिरात्मा तथात्मनः। स्थिरीभवत कृष्णोऽयं सर्व्वविघ्नविनाशनः।
कृत्वा कर्म्मातिसाध्वेतदशक्यममितप्रभः। समायातः स्वमात्मानं महाभागो महाद्युतिः।
पद्मनाभो महायोगी महात्मा भूतभावनः। न सन्तापो न भीः कार्य्या शोको वा सुरसत्तमाः।
विधिरेष प्रभावश्च कालः संक्षयकारकः। लोकान् धारयता तेन नादो मुक्तो महात्मना।
स एष हि महाबाहुः सर्व्वलोकनमस्कृतः। अच्युतः पुण्डरीकाक्षः सर्व्वभूतादिरीश्वरः। ७६४०
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि अन्तर्भूमिविक्रीडिते नवाधिकद्विशतोऽध्यायः॥ २०९॥
॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ योगं मे परमं तात मोक्षस्य वद भारत। तमहं तत्त्वतो ज्ञातुमिच्छामि वदताम्बर।
॥ भीष्म उवाच ॥ अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनं। संवादं मोक्षसंयुक्तं शिष्यस्य गुरुणा सह।
कश्चिद्ब्राह्मणमासीनमाचार्य्यमृषिसत्तमं। तेजोराशिं महात्मानं सत्यसन्धं जितेन्द्रियं।
शिष्यः परममेधावी श्रेयोऽर्थी सुसमाहितः। चरणावुपसंगृह्य स्थितः प्राञ्जलिरब्रवीत्।
उपासनात् प्रसन्नोऽसि यदि वै भगवन्मम। संशयो मे महान् कश्चित्तन्मे व्याख्यातुमर्हसि। ७६४५
कुतश्चाहं कुतश्च त्वं तत् सम्यग्ब्रूहि तत्परं। कथञ्च सर्व्वभूतेषु समेषु द्विजसत्तम।